

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: Up-199/95

Datum: 5.2.1998

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi S. A. iz A. na seji dne 5. februarja 1998

o d l o č i l o :

1. Sodba Vrhovnega sodišča št. U 1635/93-8 z dne 4.10.1995 se odpravi.
2. Zadeva se vrne Vrhovnemu sodišču v ponovno odločanje.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pritožnik izpodbija sodbo Vrhovnega sodišča in odločbo Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ), s katerima je bila zavrnjena njegova vloga za sprejem v državljanstvo na podlagi 40. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I in 30/91-I, 38/92 in 13/94 - v nadaljevanju: ZDRS) oziroma zavrnjena tožba v upravnem sporu.

Pritožnik je kot lažno označil navedbo odločbe MNZ, da je bil v letu 1991 imenovan za poveljnika štaba Teritorialne obrambe.

Izpodbija navedbo odločbe, da je bil v letu 1991 imenovan za poverjenika stranke Zveze komunistov "Gibanje za Jugoslavijo" za območje severne Primorske. V odbor te stranke naj bi bil izvoljen in ne imenovan. Izpodbija tudi navedbo odločbe, da je sodeloval z varnostno službo Jugoslovanske armade in da bi lahko obveščevalno deloval na obrambnem področju zoper Republiko Slovenijo. Pritožnik meni, da Vrhovno sodišče o nedokazanih trditvah MNZ, češ da bi njegov sprejem v državljanstvo pomenil nevarnost za javni red in obrambo države, ni odločilo. Vrhovno sodišče naj bi obtožb zoper njega ne argumentiralo ustrezno.

Pri odločanju o izpolnjevanju pogoja glede dejanskega bivanja v Republiki Sloveniji naj bi Vrhovno sodišče ne upoštevalo, da živi v Republiki Sloveniji od leta 1962, da si je tu ustvaril družino in da je razlog za enoletno odsotnost iz države na strani uradnih organov Republike Slovenije. V Beogradu naj bi reševal vprašanje upokojitve. Če bi mu bilo dovoljeno, bi se bil v Slovenijo vrnil veliko prej. Pritožnik predlaga razveljavitev odločbe MNZ in sodbe Vrhovnega sodišča.

2. MNZ je odločbo o zavrnitvi vloge za sprejem v državljanstvo utemeljilo z razlogi iz prvega in z razlogi iz tretjega odstavka 40. člena ZDRS. Po stališču MNZ bi sprejem pritožnika v državljanstvo predstavljal nevarnost za javni red in obrambo države. Poleg tega naj bi ne bil izpolnjen pogoj dejanskega bivanja v Republiki Sloveniji. "Pri presoji tega pogoja je Ministrstvo za notranje zadeve upoštevalo okoliščino, da je ... Špritožnik] Republiko Slovenijo zapustil oktobra 1991 ob umiku JA iz Republike Slovenije kot pripadnik omenjene armade, čeprav po lastni izjavi le zaradi uveljavitve pravice do upokojitve.

Vrnil se je v decembru 1991, nato pa v januarju 1992 Slovenijo zapustil skupaj z mlajšim sinom ter se ponovno vrnil v aprilu 1993. Okoliščina, da ... Špritožnik] niti njegova žena nista vložila zahtevka za sprejem v državljanstvo Republike Slovenije ml. sina ..., katerega je odpeljal s seboj v Srbijo, kaže na to, da je ... Špritožnik] dejansko bivanje v Republiki Slovenij prekinil in da ob odhodu iz Slovenije v začetku leta 1992 ni imel več namena živeti v Sloveniji."

3. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da pritožnik ne izpolnjuje pogoja dejanskega bivanja v Republiki Sloveniji (prvi odstavek 40. člena ZDRS) in se zato ni spuščalo v presojo izpolnjenosti razlogov za zavrnitev pritožnikove vloge iz tretjega odstavka 40. člena ZDRS. Sodišče je zavzelo stališče, da je pritožnikovo več kot enoletno odsotnost iz Republike Slovenije potrebno šteti za prekinitve dejanskega bivanja. Vrnitev naj bi pomenila vzpostavitev življenja v Sloveniji na novo, v novih okoliščinah in na novi, drugačni pravni in dejanski podlagi. Več kot enoletne odsotnosti po stališču Vrhovnega sodišča ni mogoče šteti med običajne krajše odsotnosti zaradi urejanja osebnih zadev. Pritožnik naj bi sicer izpodbil navedbo iz odločbe MNZ, da njegov odhod skupaj z ženo in s sinom iz Republike Slovenije in dejstvo, da za sina ni dal vloge za sprejem v državljanstvo, kažeta na to, da ni imel več namena bivati v Republiki Sloveniji. Vrhovno sodišče meni, da določba prvega odstavka 40. člena kot pogoj določa le obstoj dejanskega bivanja v Sloveniji, ne pa namen bivanja. Pri ugotavljanju izpolnjenosti tega pogoja naj bi bilo bistveno, da je oseba po plebiscitu dejansko, brez daljših prekinitev zaradi okoliščin na svoji strani živela na ozemlju Republike Slovenije. Z ugotovitvijo dejstva, da je bil pritožnik odsoten, naj bi MNZ pravilno ugotovilo dejansko stanje in pravilno sklepalo, da zaradi tega ni izpolnjen pogoj iz prvega odstavka 40. člena ZDRS.

4. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo dne 18.4.1997 sprejelo v obravnavo.

5. Na ustavno pritožbo Vrhovno sodišče ni odgovorilo.

B.

6. MNZ je pritožnikovo vlogo za sprejem v državljanstvo zavrnilo, ker naj bi ne bile izpolnjene predpostavke za sprejem v državljanstvo po prvem odstavku 40. člena ZDRS in ker naj bi bili podani razlogi za zavrnitev pritožnikove vloge po tretjem odstavku 40. člena ZDRS. Vrhovno sodišče je pritožnikovo vlogo zavrnilo, ker naj bi ne bile izpolnjene predpostavke za sprejem v državljanstvo iz prvega odstavka 40. člena ZDRS. Ker je že to zadoščalo za potrditev odločitve MNZ, se v presojo tistih pritožnikovih navedb, ki so bile naslovljene na neobstoj predpostavk za zavrnitev sprejema v državljanstvo iz tretjega odstavka 40. člena ZDRS, ni spuščalo. Zaradi tega se je tudi Ustavno sodišče pri odločanju o ustavni pritožbi omejilo na presojo tistih pritožnikovih navedb, ki se nanašajo na neobstoj predpostavk za sprejem v državljanstvo po prvem odstavku 40. člena ZDRS.

7. Pritožnik sicer ni izrecno navedel, katere ustavne pravice naj bi bile mu z izpodbijanima odločbama kršene, vendar pa je tako v ustavni pritožbi kot v kasnejši dopolnitvi zatrjeval, da Vrhovno sodišče ni presojalo njegovih navedb, podanih v tožbi v upravnem sporu. Po stališču Ustavnega sodišča bi šlo v takem primeru lahko za kršitev ustavnega jamstva o enakem varstvu pravic (22. člen Ustave). Po tej določbi se je sodišče, ki presoja odločbo nižjega sodišča ali upravnega organa, dolžno opredeliti do tistih strankinih navedb, ki so za odločitev v zadevi bistvenega pomena (prim. sklep št. Up-107/96 z dne 25.9.1996).

8. Vrhovno sodišče v izpodbijani odločbi tega ni storilo. V odločbi je navedlo, da je pri opredelitvi pojma dejanskega bivanja iz prvega odstavka 40. člena ZDRS "bistvena predvsem okoliščina, da je oseba v obdobju po plebiscitu dejansko, brez daljših prekinitev zaradi okoliščin na njeni strani, ves čas živela na teritoriju Republike Slovenije". S tako opredelitvijo pojma dejanskega bivanja je med odločilne prištelo tudi tiste okoliščine, ki bi mogle utemeljiti, da je bil pritožnik odsoten zaradi okoliščin izven njegove sfere. Prav to je pritožnik v tožbi zatrjeval. Na deveti strani tožbe je opisal, da razlogi za več kot enoletno odsotnost niso bili na njegovi strani. Izrecno je navedel: "Da je bilo možno moje nemoteno gibanje čez mejo na relaciji Ljubljana - Beograd in nasprotno, ne bi bilo potrebe za mojim bivanjem v Beogradu od januarja 1992 do aprila 1993." Ker se Vrhovno sodišče do tega dejstva, ki ga je samo štelo za odločilno, ni opredelilo, je s tem kršilo jamstvo enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave.

9. Po ugoditvi ustavni pritožbi je Ustavno sodišče izpodbijano odločbo Vrhovnega sodišča odpravilo in zadevo vrnilo v novo odločanje. V novem postopku bo Vrhovno sodišče presodilo, ali je za odločitev v zadevi potrebno odpraviti tudi odločbo MNZ in vrniti zadevo v novo odločanje temu organu ali pa lahko odloči samo.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena Zakona o Ustavnem sodišču v sestavi: predsednik dr. Lovro Šturm ter sodnica in sodniki dr. Miroslava Geč - Korošec, dr. Peter Jambreč, dr. Tone Jerovšek, mag. Matevž Krivic, mag. Janez Snoj, dr. Lojze Ude, Franc Testen in dr. Boštjan M. Zupančič. Odločbo je sprejelo s šestimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodniki Jambreč, Jerovšek in Ude, ki so dali odklonilna ločena mnenja. Sodnik Krivic je dal pritrdilno ločeno mnenje.

P r e d s e d n i k :
dr. Lovro Šturm